

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 410/2024-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Prima banka Slovensko, a.s.**, Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoKR/65/2019-428 z 27. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoKR/65/2019-428 z 27. marca 2024 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoKR/65/2019-428 z 27. marca 2024 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
- Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **873,22 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 410/2024-11 z 27. augusta 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu

majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením krajského súdu č. k. 1CoKR/65/2019-428 z 27. marca 2024.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru malo dôjsť napadnutým uznesením, ktorým krajský súd rozhodol o zastavení odvolacieho konania v incidenčnom spore a nepriznaní nároku na náhradu trov konania žiadnej zo strán.

3. Na návrh právneho predchodcu sťažovateľky bol uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2K/27/2011 vyhlásený konkurz na majetok spoločnosti KENTI, s.r.o. Právny predchodca sťažovateľky si do konkurzu prihlásil pohľadávky vo výške 1 498 596,10 eur. Časť z nich (v rozsahu 1 145 613,70 eur) v súlade s § 54 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) právny predchodca sťažovateľky započítal proti úpadcovi. Po započítaní boli pohľadávky správcom zistené v celom zvyšnom rozsahu (352 982,40 eur). Okrem právneho predchodcu sťažovateľky si do konkurzu prihlásila pohľadávku iba obchodná spoločnosť Invescorp, s.r.o. Na podnet právneho predchodcu sťažovateľky správca poprel prihlásenú pohľadávku spoločnosti Invescorp, s.r.o., čo sa týka dôvodu a výšky.

4. Spoločnosť Invescorp, s.r.o., sa žalobou vedenou na okresnom súde pod sp. zn. 3Cbi/20/2012 domáhala určenia, že prihlásená pohľadávka je v celom rozsahu zistená. Právny predchodca sťažovateľky vstúpil do tohto konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného správcu. Okresný súd rozsudkom zo 6. októbra 2015 žalobe vyhovel. Odvolací súd následne uznesením č. k. 1CoKR/23/2016-267 z 8. novembra 2016 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Po vrátení veci a zlúčení s právnym predchodcom vstúpila do konania ako intervenient na strane žalovaného sťažovateľka. Rozsudkom okresného súdu zo 17. júla 2018 súd určil, že pohľadávka spoločnosti Invescorp, s.r.o, je zistená v rozsahu 865 065,72 eur, a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Proti rozsudku sa odvolali sťažovateľka, ako aj správca (žalovaný).

6. Krajský súd uznesením č. k. 1CoKR/65/2019-428 zastavil odvolacie konanie, keďže žalovaný stratil procesnú subjektivitu, správca [REDAKOVANÉ] bol odvolaný z funkcie správcu a úpadca KENTI, s.r.o. „v konkurze“, bol vymazaný z obchodného registra v Českej republike.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Podľa presvedčenia sťažovateľky krajský súd zasiahol do jej základných práv ústavne neudržateľnou aplikáciou procesných noriem a porušením jej právnej istoty. Argumenty krajského súdu, pre ktoré zastavil odvolacie konanie, podľa jej názoru neobstoja. Žalovaným v konaní je správca z titulu svojej funkcie, a nie samotný [REDAKOVANÉ]. Pre konštatovanie zániku procesnej subjektivity správcu v incidenčnom spore nestačí, ak bol konkrétny správca odvolaný z funkcie, ak konkurz ďalej trvá. V takej situácii má súd bezodkladne zvolať schôdzu veriteľov na účely schválenia návrhu nového správcu, ktorý nastúpi v incidenčnom spore na miesto pôvodného správcu (§ 42 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Zánik úpadcu rovnako nemá na vec vplyv, keďže úpadca nie je v takomto spore stranou konania.

8. Navyše je neakceptovateľné, aby odvolací súd v prípade straty procesnej subjektivity žalovaného zastavil iba odvolacie konanie, a nie konanie ako celok. Zastavením iba odvolacieho konania nadobúda právoplatnosť odvolaním napadnuté rozhodnutie, ako keby nebolo odvolanie podané. Ak strana zanikne pred rozhodnutím o odvolaní, je nevyhnutné zastaviť celé konanie a zrušiť aj napadnuté rozhodnutie. Tu sa sťažovateľka odvoláva na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/7/2013 z 30. júna 2014. Rovnaký záver vyplýva z § 64 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

9. V iných konaniach, ktoré sťažovateľka identifikuje, krajský súd v prípade straty procesnej subjektivity strany konania postupoval práve tak, že zastavil konanie ako celok a zrušil napadnuté rozhodnutie alebo zastavil celé konanie bez zrušenia napadnutého rozhodnutia. Nikdy však nezastavil len odvolacie konanie. Takto krajský súd zasiahol aj do právnej istoty sťažovateľky.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti. Predseda krajského súdu predložil ústavnému súdu vyjadrenie predsedníčky senátu a zároveň vyjadril názor, že nepovažuje ústavnú sťažnosť za dôvodnú. Ani predsedníčka senátu v rámci svojho podania vo vzťahu k námietke týkajúcej sa straty procesnej subjektivity žalovaného správcu v incidenčnom spore sa s argumentáciou sťažovateľky nestotožňuje. V predmetnom konaní žaloba smerovala proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu KENTI, s.r.o., ktorý bol z obchodného registra Českej republiky vymazaný z dôvodu ukončenia likvidácie spoločnosti. Hoci žaloba smerovala proti správcovi konkurznej podstaty, jeho postavenie správcu vychádzalo z oprávnení v konkurze vedenom na majetok úpadcu. Následne však došlo aj k odvolaniu správcu (uznesením okresného súdu sp. zn. 2K/27/2011 z 13. januára 2023), a teda v okamihu rozhodnutia odvolacieho súdu boli splnené podmienky na zastavenie odvolacieho konania. Je bez právneho významu, že k ukončeniu konkurzu dosiaľ nedošlo. Rovnako je bez právneho významu skutočnosť, že by malo byť vedené konanie o obnovenie zápisu úpadcu do príslušného registra. Právny stav v čase rozhodnutia bol taký, že úpadca bol vymazaný z obchodného registra Českej republiky a tento stav naďalej trvá. Predsedníčka senátu poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 4Obo/13/2018-625 z 26. októbra 2018. Predsedníčka senátu sa taktiež vyjadrila k argumentácii sťažovateľky o tom, že zastavením iba odvolacieho konania nadobudne právoplatnosť rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré bolo napadnuté odvolaním. Ani s touto argumentáciou sa odvolací súd nestotožňuje. Následok opísaný sťažovateľkou (správoplatnenie odvolaním napadnutého rozsudku) nemôže podľa presvedčenia odvolacieho súdu nastať. Ustanovenie § 369 CSP sa na tento prípad nevzťahuje, keďže nejde o dispozitívny úkon strany sporu. K správoplatneniu vyhláseného rozsudku nemôže dôjsť tiež z dôvodu absencie predpokladov obsiahnutých v § 227 CSP, keďže v predmetnej veci nejde o uvedené typy rozsudkov či procesnú situáciu. Predsedníčka senátu vníma ako rozporuplné požiadavky kladené sťažovateľkou na postup odvolacieho súdu, keď v úvode podanej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na nesprávny záver o strate procesnej spôsobilosti žalovaného, avšak následne uvádza, že odvolací súd nemal zastaviť iba odvolacie konanie, ale celé konanie. Tu poukazuje predsedníčka senátu na návrh sťažovateľky doručený krajskému súdu 5. augusta 2024,

ktorým sťažovateľka žiadala o vydanie opravného uznesenia výroku napadnutého rozhodnutia o zastavení odvolacieho konania tak, že „rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 17. 07. 2018 č. k. 3 Cbi/20/2012-349 sa zrušuje a konanie sa zastavuje.“ (krajský súd návrhu na vydanie opravného uznesenia nevyhovel, pozn.). Z právnej úpravy nastolenej § 367 CSP vyplýva, že právoplatnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie nastupuje po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní. Z dikcie citovaného ustanovenia zákona je potrebné rozumieť vecné preskúmanie odvolania a rozhodnutie o ňom. Z § 66 CSP vyplýva viazanosť súdu vyhláseným rozhodnutím. V tomto smere ani odvolaciemu súdu nie je nadelená kompetencia zrušiť vyhlásený rozsudok z dôvodu nesplnenia procesných podmienok len za predpokladu, že tieto neboli splnené pri vyhlásení rozsudku. V tejto veci došlo k strate procesnej subjektivity až po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie. Z uvedených zákonných ustanovení plynie viazanosť vyhláseným rozsudkom po zániku strany počas konania, takéto rozhodnutie nenadobudne právoplatnosť, stáva sa obsolentným. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o odklone od rozhodovacej praxe súdov, ku ktorému napadnutým rozhodnutím malo dôjsť, predsedníčka senátu poukazuje na skutočnosť, že samotná sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza rôzne postupy odvolacích súdov pri rozhodovaní o zastavení konania v dôsledku straty procesnej spôsobilosti strany v odvolacom konaní. Ide o nejednotnosť v procesnom postupe odvolacieho súdu v rôznych kolégiách a aplikačná prax je rôzna. Konanie prebieha v dvoch inštanciách a k zastaveniu konania pristúpi súd, v ktorého inštančnom postupe konanie prebieha.

III.2. Replika sťažovateľky:

11. Vyjadrenie krajského súdu doručil ústavný súd sťažovateľke, ktorá v prvom rade uviedla, že na podanej ústavnej sťažnosti trvá. Vo vzťahu k zániku procesnej subjektivity správcu sťažovateľka uviedla, že incidenčný spor je bezprostredne naviazaný na trvanie konkurzu. Bez konkurzu totiž nemá dôvod zisťovať prihlásenú pohľadávku veriteľa. Rovnako platí, že kým konkurz prebieha, má incidenčný spor opodstatnenie. V tejto veci konkurz nebol skončený a naďalej trvá (čo je nesporné). Pre pretrvávajúce účinky vyhláseného konkurzu musí mať úpadca ustanoveného správcu. Za daných okolností je nepochybné, že konkurzný súd zvolá schôdzu veriteľov na účely zvolenia nového správcu (ako sa o to pokúšal už v minulosti; OV 139/2023). Správca vykonáva v incidenčnom spore svoju funkciu a jeho procesná subjektivita nie je viazaná na konkrétnu osobu. Momentálne neobsadená funkcia správcu nemôže predstavovať nedostatok procesnej podmienky. Ak by sme aj pripustili opak, ide o nedostatok, ktorý je iba dočasný a odstrániteľný. V prospech argumentácie odvolacieho súdu nesvedčí ani uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo/13/2018 z 26. októbra 2018, na ktoré poukazuje. V dotknutej veci bol konkurz zrušený, a preto správca stratil svoje postavenie, čím v incidenčnom spore zanikla sporová strana. Rovnako vec posúdil najvyšší súd aj v uznesení sp. zn. 1ObdoV/1/2008 z 20. augusta 2009 (na ktoré sa odkazuje v uznesení sp. zn. 4Obo/13/2018). V rozpore s tým, čo prezentuje krajský súd, bolo pre rozhodnutie najvyššieho súdu kľúčové, že konkurz bol zrušený, čím zanikla aj funkcia správcu. V tomto spore však takáto situácia nenastala. Napokon v dotknutých prípadoch súdy zastavili celé konanie na prvej inštancii, čo odvolací súd iba preskúmaval (nemohla nastať situácia, že sa správoplatní rozsudok súdu prvej inštancie). K argumentu o nenadobudnutí právoplatnosti rozsudku prvej inštancie sťažovateľka protiargumentuje tým, že právoplatnosť rozhodnutia definuje zákon ako stav, keď doručený rozsudok nemožno napadnúť odvolaním (§ 227 ods. 1 CSP). V čase zastavenia odvolacieho konania v tejto veci (po bežmála šiestich rokoch od podania odvolania)

už nesporne nemožno podať proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Nastala teda situácia, ktorú predpokladá § 227 ods. 1 CSP v súvislosti s právoplatnosťou rozsudku. Zákon pripúšťa zastavenie odvolacieho konania iba v prípade, ak strana zoberie odvolanie späť. Zákon následne ustanovuje, že „právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo.“. Odvolací súd sa mylne domnieva, že tento následok nemôže nastať, keďže odvolateľ (sťažovateľka) nezobral odvolanie späť. Inými slovami, tvrdí, že dispozícia právnej normy (správoplatnenie rozsudku) nenastane, keďže nebola naplnená jej hypotéza (späťvzatie odvolania). Paradoxne pritom sám (napriek absencii späťvzatia odvolania) zastavil odvolacie konanie, čo zákon pripúšťa výlučne v prípade, ak je odvolanie vzaté späť. Navyše zákon dôsledne rozlišuje zastavenie odvolacieho konania (§ 369 ods. 3 CSP) a zastavenie celého konania (§ 370 ods. 2 CSP). Ak by sme pripustili argumentáciu odvolacieho súdu, bola by takáto právna úprava rozporuplná, čo naráža na princíp racionálneho zákonodarcu a bezrozpornosti právneho poriadku. Právoplatnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia má aktuálne brániť iba výklad § 227 ods. 1 CSP, ktorý prezentuje krajský súd. Sťažovateľka sa má „spoločnú“, že nenastanú pre ňu nežiaduce právne následky (dodatočné správoplatnenie rozsudku), pretože sa tak domnieva senát tohto súdu. Pritom už z rozhodovacej praxe, na ktorú poukázala sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, vyplýva, že ide skôr o ojedinelý záver a najvyšší súd sa prikláňa k opaku. Odvolací súd bagatelizuje svoj nesprávny postup tým, že rozsudok súdu prvej inštancie je obsolentným (prakticky nevykonateľným). Jeho postup má však za následok, že:

- naďalej existuje rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd určil popretú pohľadávku veriteľa (žalobcu),
- proti rozsudku sa odvolal intervenient (sťažovateľka) so súhlasom správcu konkurznej podstaty,
- odvolací súd zastavil odvolacie konanie a napadnutý rozsudok nezrušil; teda docielil, že rozsudok nebude preskúmaný v štandardnom inštančnom postupe,
- konkurz stále prebieha a veriteľ disponuje rozsudkom súdu prvej inštancie, ktorý nemožno napadnúť odvolaním, v ktorom sa deklaruje, že veriteľ disponuje pohľadávkou voči úpadcovi.

12. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Zúčastnená osoba sa napriek výzve ústavného súdu k sťažnosti nevyjadrila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Zásadné otázky, ktoré ústavný súd musí v tomto konaní posúdiť, sú založené na tom, či zánik strany konania – úpadcu s nadväzujúcim zánikom aktuálneho správcu konkurznej podstaty úpadcu má za následok vznik neodstrániteľného nedostatku konania, ktorý vedie k zastaveniu konania o incidenčnej žalobe, a či zastavenie odvolacieho konania v prípade straty procesnej subjektivity

žalovaného po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie je možné alebo je namieste zastaviť konanie ako celok.

15. K otázke vzniku neodstrániteľnej prekážky konania v podobe straty procesnej subjektivity strany konania sa ústavný súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu. Zo skutkového stavu, ktorý aj naďalej pretrváva, je zrejmé, že žalovaným v predmetnom incidenčnom spore bol správca konkurznej podstaty úpadcu KENTI, s.r.o. Rovnako je nesporné, že úpadca KENTI, s.r.o., bol z obchodného registra Českej republiky vymazaný 10. septembra 2020 z dôvodu ukončenia likvidácie spoločnosti. Taktiež je nepochybné, že uznesením okresného súdu sp. zn. 2K/27/2011 z 13. januára 2023 došlo k odvolaniu správcu konkurznej podstaty úpadcu KENTI, s.r.o. Nespornou je aj skutočnosť, že na schôdzi veriteľov úpadcu KENTI, s.r.o., 9. augusta 2023 nedošlo k schváleniu návrhu nového správcu.

16. Správca konkurznej podstaty koná v mene úpadcu, v zásade je to *alter ego* úpadcu. Úpadca zanikol, a to bez právneho nástupcu, a správca bol odvolaný.

17. Vzhľadom na už uvedené považuje ústavný súd záver krajského súdu o strate procesnej subjektivity na strane žalovaného s poukazom na § 64 a § 66 CSP za ústavne akceptovateľný a udržateľný.

18. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

19. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu.

20. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

21. Sťažovateľka tvrdí, že v dôsledku zastavenia len odvolacieho konania bez súčasného zastavenia prvoinštančného konania, resp. konania ako celku, prípadne bez zrušenia odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu č. k. 3Cbi/20/2012-349 zo 17. júla 2018 nadobudne (resp. nadobudol) tento rozsudok právoplatnosť.

22. Ústavný súd považuje za podstatnú skutočnosť, že konkurzné konanie naďalej prebieha, dosiaľ nedošlo k ukončeniu konkurzu. Rozsudok okresného súdu, ktorý sťažovateľka napadla odvolaním a ktorým bola čiastočne určená popretá pohľadávka žalobcu, má v prípade jeho právoplatnosti dosah na rozsah uspokojenia pohľadávky sťažovateľky, a teda tento rozsudok ohrozuje sťažovateľku ako ďalšiu veriteľku úpadcu KENTI, s.r.o., v rozsahu uspokojenia jej pohľadávky.

23. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, iné rozhodnutie ako rozhodnutie sp. zn. 1ObdoV/7/2013 z 30. júna 2014 nebolo v konaní o ústavnej sťažnosti prezentované. Predmetné dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu dáva za pravdu právnomu názoru sťažovateľky, keďže ním došlo k zmene odvolacieho rozhodnutia tak, že dovolací súd v dôsledku zániku procesnej subjektivity strany konania zastavil konanie ako celok a zrušil rozsudok súdu prvej inštancie. Najvyšší súd uviedol, že *„Je potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že ustanovenie § 107 upravuje zastavenie konania (celého) na súde prvého stupňa z dôvodu straty spôsobilosti byť účastníkom konania, ak účastník nemá právneho nástupcu. Preto jedinou správnu možnosť bolo v prejednávanej veci zastaviť celé konanie. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti vyhodnotil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako nesprávne rozhodnutie z dôvodov uvedených v dovolaní, čím sa stotožnil s názorom dovolateľa. Účelným sa javila dovolateľom navrhovaná zmena uznesenia dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2 O. s. p., preto dovolací súd napadnuté uznesenie zmenil podľa § 243b ods. 2 O. s. p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.“*

24. V zásade je možné uviesť, že výklad § 369, § 370, § 227 CSP prezentovaný sťažovateľkou, ako aj výklad prezentovaný krajským súdom je ústavne udržateľný a akceptovateľný. To, že aplikačná prax odvolacích súdov je v otázke potreby zastavenia konania ako celku, resp. len odvolacieho konania v prípade straty procesnej spôsobilosti strany konania po vyhlásení prvoinstančného rozsudku rôzna, je zrejme z podanej ústavnej sťažnosti, ako aj z vyjadrenia krajského súdu. Ústavnému súdu rozhodne neprináleží túto prax všeobecných súdov zjednocovať, keďže je to súčasťou pôsobnosti najvyššieho súdu.

25. Ústavný súd však nedokáže akceptovať argument krajského súdu o tom, že jestvujúci rozsudok okresného súdu nemôže nadobudnúť právoplatnosť a stal sa obsolentným, a preto nie je potrebné zastaviť konanie ako celok, prípadne tento rozsudok zrušiť.

26. Úlohou súdov je vydávať vykonateľné, účinné a spravodlivé rozhodnutia. Rozhodne nemá byť zmyslom súdneho konania vydávať rozhodnutia nevykonateľné, vyvolávajúce zmätok a neistotu o ich právnych účinkoch a už vôbec nie rozhodnutia nepotrebné, zbytočné, nepoužiteľné, bezúčelné – teda obsolentné, *nota bene* v procesnej situácii, keď je tomuto stavu ešte možné sa vyhnúť.

27. Prihliadnuc na už uvedené, ústavný súd dospel k záveru o dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

28. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia zistil, že krajský súd tým, že zastavil len odvolacie konanie, vytvoril priestor pre pochybnosti o právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku okresného súdu č. k. 3Cbi/20/2012-349 zo 17. júla 2018, ktorý môže mať podstatný vplyv na právne postavenie sťažovateľky v stále prebiehajúcom konkurznom konaní, pokiaľ ide o rozsah uspokojenia jej pohľadávky. Táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá v tejto časti dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva sťažovateľky

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v miere dosahujúcej ústavnoprávnu intenzitu (bod 1 výroku nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

30. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

31. V danom prípade bolo potrebné vysloviť porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu z 27. marca 2024 a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 druhá veta zákona o ústavnom súde), znamenajúcim potrebu náležite sa vysporiadať s argumentáciou sťažovateľky, rešpektujúc pritom obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené. Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde), ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku nálezu). Vzhľadom na úplnosť reparácie zásahu do majetkových práv sťažovateľky v rozsahu referenčných noriem uvedených v bode 1 výroku tohto nálezu, a to procesne aj hmotnoprávne, už nebolo potrebné popri porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy vysloviť aj porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

32. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v rozsahu za tri úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia v roku 2024, podanie ústavnej sťažnosti v roku 2024, vyjadrenie doručené ústavnému súdu 4. novembra 2024. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2024 predstavuje sumu 228,83 eur a režijný paušál v roku 2024 sumu 13,73 eur. Ústavný súd teda sťažovateľke priznal náhradu za tri úkony právnej služby vo výške 727,68, ktorú zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (145,54 eur), keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto celková náhrada trov konania činí 873,22 eur (bod 3 výroku nálezu).

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu